

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр заочної форми навчання

(повна назва факультету)

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

Допустити до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Лоханова Н. О.

(прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 20__ року

Дипломна робота

спеціаліста

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: «Особливості обліку та контролю діяльності підприємств ресторанного господарства (на прикладі ФОП Непотенко З.Л.)»

Виконав: студентка VI курсу, групи C-2

спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит»

(шифр і назва спеціальності)

Руденко О.А.

(прізвище та ініціали)

Керівник Муренко Т.О.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Непотенко З.Л.

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2016 року

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	7
1.1. Основи організації бухгалтерського обліку на підприємствах ресторанного господарства.....	7
1.2. Характерні аспекти обліку процесу заготівлі продукції закладів ресторанного господарства.....	17
1.3. Автоматизація обліку виробничо-торгівельної діяльності закладів ресторанного господарства.....	21
1.4. Проблемні питання обліку у галузі ресторанного господарства.....	27
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП НЕПОТЕНКО З. Л. ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	34
2.1. Загальна характеристика ФОП Непотенко З.Л.....	34
2.2. Практика бухгалтерського обліку ФОП Непотенко З.Л.....	38
2.3. Основні напрями удосконалення діючої системи обліку ФОП Непотенко З.Л.....	50
РОЗДІЛ 3. ДІЮЧА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП НЕПОТЕНКО З.Л.	62
3.1. Мета, завдання та джерела контролю господарської діяльності у закладах ресторанного господарства на прикладі ФОП Непотенко З. Л.....	62
3.2. Економічний аналіз господарської діяльності ФОП Непотенко З. Л.....	68
3.3. Економіко-математичне моделювання процесів, що забезпечують підвищення ефективності діяльності підприємства ресторанного господарства.....	77

3.4. Шляхи удосконалення системи внутрішнього контролю господарської діяльності ФОП Непотенко З.Л.....	88
ВИСНОВКИ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100
ДОДАТКИ	110

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність написання дипломної роботи на тему, що розкриє особливості такої галузі економіки як «Ресторанне господарство», полягає у тому, що дана сфера бізнесу має шляхи розвитку, які відкриваються завдяки одвічного бажання підприємців збільшувати прибутки. Звідси, заклади ресторанного господарства пропонують споживачам більш різноманітний спектр послуг: організовуються виїзні банкетні, з приготуванням їжі для клієнтів та організацією їх відпочинку в обраному місці та в обраний час; новітні інформаційні розробки зменшують час на обслуговування відвідувачів ресторанів; відкриваються заклади, що мають свою неповторну ідею, як з оформлення інтер'єру закладу так і з винаходом оригінальних кулінарних виробів – фірмових страв. Послуги закладів ресторанного господарства є важливим елементом обслуговування туристів. Ця сфера в комплексі туристичних послуг швидко розвивається і в майбутньому може стати важливим сектором туристичної діяльності. Усі нововведення в даній галузі необхідно правильно відобразити в обліку. При цьому важливо контролювати всі господарські процеси, щоб запобігти крадіжкам продукції, що є нагальною проблемою бізнесу.

Актуальність теми дослідження полягає в різноплановості підходів до обліку, в залежності від виду бізнесу, від процесів, які охоплюються підприємством, від об'єму бізнесу, чи то ресторан, чи їдальня, кафе-бар, а може мережа ресторанів з різною направленістю обслуговування клієнтів.

Проблемні питання обліку у сфері ресторанного господарства були досліджені в працях відомих учених економістів. Зокрема, значний вплив на розробку теоретичних основ обліку в даній галузі, справили праці Антонова К., Атамас П. Й., Бакун Ю., Бакун В., Блакита Г. В., Гура Н. О., Кузіна З. В, Максимова В. Ф., Романов А. Г., Сафонова Т. О., Степова Т. Г. Проте є питання з організації обліку у сфері ресторанного господарства, які не були розглянуті або все одно залишилися дискусійними і потребують подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Отже, мета написання дипломної роботи полягає у визначенні особливостей як теоретичних так і практичних аспектів обліку та контролю, у сфері ресторанного господарства в умовах розвитку галузі.

Відповідно до поставленої мети дипломної роботи необхідно дослідити такі завдання:

- розглянути теоретичні аспекти особливості обліку та контролю у галузі ресторанного господарства;
- виявити проблемні питання обліку на підприємствах ресторанного господарства;
- надати організаційно-економічну характеристику ФОП Непотенко З. Л.;
- проаналізувати організацію обліку та контролю ФОП Непотенко З. Л.;
- проаналізувати особливість обліку підприємця з урахування специфіки виду ресторанного господарства;
- зробити аналіз контролю господарської діяльності досліджуваного приватного підприємця;
- виявити проблемні питання, щодо організації обліку та контролю, досліджуваного приватного підприємця;
- внести пропозиції, щодо вдосконалення обліку та контролю, досліджуваному приватному підприємцю.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження дипломної роботи є специфіка обліку та контролю у галузі ресторанного господарства.

Предметом дослідження є методика організації обліку та контролю господарської діяльності ФОП Непотенко З. Л.

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи були використані наступні методи дослідження: метод аналізу, що передбачає виокремлення в предметі дослідження складових частин, а саме - специфіки організації обліку на різних стадіях господарської діяльності та контролю витрат на виробництво і контролю операцій з купівлі продукції (товарів); метод синтезу, застосовувався для цілісного ознайомлення з системою обліку на підприємстві; на етапі збору,

систематизації і обробки інформації використовувався метод індукції, а у процесі теоретичного осмислення проблеми – дедукції. Під час проведення дослідження був задіяний метод логічного аналізу та економіко-математичного моделювання, а саме при з'ясуванні проблем і напрямків удосконалення обліку та контролю у сфері ресторанного господарства. При дослідженні ФОП Непотенко З. Л. використовувалися методи спостереження та експертної оцінки. Також, при зіставленні деяких галузей економіки для виявлення специфіки саме галузі ресторанного господарства використовувався метод порівнянності.

Інформаційна база дослідження. Для написання дипломної роботи була використана навчальна, монографічна та періодична література, що висвітлювала особливості обліку та контролю у ресторанному господарстві, а також нормативно-правові документи в частині регулювання організації обліку даної галузі економіки. Практична частина дипломної роботи виконана на основі внутрішніх нормативних документів, облікових реєстрів аналітичного та синтетичного обліку, фінансової, податкової та статистично звітності та іншої документації ФОП Непотенко З. Л.

Дипломна робота включає вступ, три розділи, висновки, додатки і список використаних джерел.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів проведеного дослідження щодо особливостей обліку розрахункових операцій та побудови системи інформаційного забезпечення аналізу та внутрішнього контролю підприємства дозволило сформулювати такі загальні висновки.

Ресторанне господарство – це сфера виробничо-торгової діяльності, де виробляють і продають продукцію власного виробництва та куповані товари, як правило, призначені для споживання на місці, з організацією дозвілля або без нього. Особливістю даної сфери економіки є поєднання таких процесів як – заготівля, виробництво, реалізація та організація споживання.

Основними дискусійними питаннями, які досліджувались в галузі ресторанного господарства є:

- визначення того до якого виду діяльності відноситься досліджувана галузь, а саме: до торгівельної, виробничої чи торгівельно-виробничої;
- розмежування господарських процесів;
- оцінка сировини та товару;
- формування собівартості власної продукції;
- використання системи рахунків для узагальнення інформації про матеріальні ресурси, витрати і собівартість.

В ході написання дипломної роботи, було виявлено, що кожне з дискусійних питань може вирішити лише окремий підприємець з огляду на специфіку та орієнтованість підприємства. Всі особливості в кожному конкретному випадку необхідно прописувати в обліковій політиці, основними складовими якої є:

- визначити моделі обліку діяльності, що залежить від виділення основної функції підприємства, чи то виробництво чи торгівля;
- вибрати варіант встановлення торгівельної націнки – встановити єдину торгову націнку до всієї номенклатури придбаних товарів і продуктів або диференційовано в розрізі окремих товарів і товарних груп;
- обрати метод формування собівартості продукції;

- скласти план рахунків, за яким важливо виділити субрахунки або рахунки другого порядку, які будуть відображати специфіку обліку на підприємстві;
- обрати методику обліку розподілу транспортно-заготівельних витрат; вказати варіант оцінки використаних продуктів – за продажною вартістю або за первісною вартістю.

Діяльність ФОП Непотенко З.Л. складається з виробництва власної продукції, торгівлі товарами та надання різного роду кейтерингових послуг. Головною особливістю діяльності є надання послуг з харчування бюджетним установам — школам, що викликає особливості податкового обліку, а саме необхідність розподілу податкового кредиту з податку на додану вартість. Також, важливим є те, що на складі використовується дві методики оцінки продукції (товару) – за первісною вартістю та за продажною вартістю. Товари, які реалізуються через магазин націнюються у розрізі товарних груп. Продукцію, яка надходить до кухні націнюються у розрізі шляхів реалізації (школи, їдальня заводу, представницькі послуги, кейтерингові послуги). Тобто рівень націнки на підприємстві диференційований в залежності від підрозділів, групи товарів та шляхів реалізації.

Основними недоліками в організації обліку та внутрішнього контролю діяльності досліджуваного підприємця є:

- відсутність облікової політики;
- відсутність посадових інструкцій та графіку документообігу;
- відсутність договорів про матеріальну відповідальність;
- інвентаризація активів не проводиться;
- не ведеться бухгалтерський облік ТМЦ;
- відсутність кількісно-сумового обліку на складі;
- відсутність автоматизації господарської діяльності;
- первинні документи оформлені не належним чином.

Дані питання можуть бути вирішені завдяки застосуванню програмних продуктів для бухгалтерського обліку у ресторанному господарстві. В програмах по автоматизації обліку зазвичай закладені первинні форми документів, які при

необхідності можливо роздрукувати. Також ведення автоматизованого обліку стане поштовхом для прозорого обліку ТМЦ, можливість ведення кількісно-сумового обліку по підрозділах. За текстом дипломної роботи надається опис ряду програмних продуктів, які орієнтовані на організацію обліку та внутрішнього контролю підприємств ресторанного господарства. Особливу увагу варто приділити програмі «1С-Рарус: Общепит, ред. 8 для України», бо дана автоматизована система є досить розповсюдженою в Україні та має широке коло спеціалістів з технічного супроводу даної програми.

Приклад наказу про організацію бухгалтерського обліку, посадових інструкцій та графіку документообігу надаються в Додатках до дипломної роботи. Дані документи допоможуть структурувати бухгалтерський облік підприємства та розподілити обов'язки між працівниками. При інвентаризації бажано приділяти увагу таким важливим питанням, як фактичні залишки продукції, збереження й вихід продукції за кількісними і якісними показниками, дотримання норм закладки сировини згідно з чинними збірниками рецептур, встановлення реалізаційних цін з метою визначення резервів і використання зниження вартості страв.

Під час проведення економічного аналізу господарської діяльності було встановлено, що дохід отриманий від провадження економічної діяльності за аналізований період значно зменшився. Націнка при цьому залишалась на відносно сталому рівні, що свідчить про зменшення обсягів товарообігу. При цьому необхідно звернути увагу, що при здійсненні господарської діяльності за КВЕДом 56.29, відбулось структурний перерозподіл напрямків отримання доходу, так у 2013 році найбільша питома вага товарообігу – 26,5%, припадала на надання представницьких послуг працівникам заводу, а у 2014 році товарообіг за цим напрямом зменшився на 21%, але питома вага отримання доходу за напрямом надання кейтерингових послуг збільшилась на 15%. Це свідчить про те, що підприємець намагався вийти зі скрутного положення, так як на надання послуг харчування заводу раніше відводилась значна частина отриманого доходу. А отже Непотенко З.Л. почала розширювати спектр шляхів отримання доходу через

надання кейтерингових послуг, що збільшило товарообіг підприємця у 2014 році порівняно з 2013 роком на 409 тис. грн.

Основний дохід підприємець отримує від постачання готових страв для подій, а саме надання харчування школам. З аналізу витрат діяльності зрозуміло, що найбільша їх частка припадає на купівлю ТМЦ, яка складає собівартість страв та товарів. Аналіз рентабельності діяльності підприємця вказує на те, що у 2013 році на 1 гривню доходу від реалізації припадало 4 копійки чистого прибутку, що у 2 рази більше ніж у 2012 році. При цьому, на кожну гривню, витрачену на купівлю продукції (товарів), у 2013 році, було отримано 6 копійок чистого прибутку, що на 50% більше ніж у 2012 році. Також під час проведеного економічного аналізу було встановлено, що рівень ефективності діяльності у 2014 році порівняно з 2013 роком впав на 17%.

Падіння прибутку підприємця пов'язане з кризою в Україні, а насамперед з гіперінфляцією та призупиненням діяльності ПАТ «ОНПЗ». У зв'язку з цим підприємцю варто збільшувати товарообіг, шляхом розширення кола клієнтів. Також раціональним буде незначне збільшення торгової націнки на продукцію власного виробництва з 25% до 30%.

Аналіз використання робочої сили демонструє, що підприємець повністю раціонально розподіляє трудові ресурси, а тому не відбулось перевитрати чисельності робочої сили. Так дохід підприємця у 2014 році порівняно з 2013 роком зменшився на 13.4% і при цьому на 14% зменшилась чисельність працівників.

Результатами економіко-математичного моделювання є встановлення деструктивного чинника - рівень вартості придбання товарно-матеріальних цінностей, що реалізовані або використані у виробництві продукції у розрахунку на одну гривню отриманого доходу. Для того, щоб зменшити його вплив на підприємство необхідно впровадити окремі елементи процесу бюджетування. У загальній системі процесу бюджетування підприємства ресторанного господарства рекомендовано складання таких бюджетів: продажів, закупки та використання сировинних наборів за кожною окремою стравою, використання сировини, загальновиробничих витрат, витрат праці, виробничий бюджет.

Для посилення стимулюючого впливу чинників, таких як - використання пропускну́ї спроможності залу та частка реалізації продукції власного виробництва у загальному обсязі отриманого доходу, рекомендовано:

- ефективного використання будь-яких ресурсів;
- призначення відповідальних осіб за кожним центром відповідальності витрат (за ефективність витрачання ресурсів та їх контролем);
- формування системи звітнього документування за контролем витрат;
- створення умов для покращення якісних показників діяльності, що пов'язані з формуванням витрат;
- впровадження низки сучасних форм «продуктів» підприємства з розгалуженою системою додаткових послуг (караоке, актори, повітряні кульки, декор під час сервіровки святкового столу тощо);
- залучення висококваліфікованих фахівців (підвищення кваліфікації працівників);
- додатковий контроль за витрачанням ресурсів;
- розробка логістичної системи на підприємстві з метою оптимізації закупок і зберігання запасів;
- безперервний моніторинг ринку сировини (постачальники) і конкурентів.

На нашу думку, введення в дію всіх запропонованих вдосконалень покращить організацію обліку, внутрішнього контролю діяльності та сприятиме ефективному функціонуванню ФОП Непотенко З.Л. в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2013 р. № 436-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закон України «Про бухгалтерських облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-14 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1576-12 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
4. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 р. № 1877-4 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>.
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 р. № 755-4 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
6. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
7. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р. №4004-12 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

8. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр>.
9. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-12 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
10. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 р. № 222-8 [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
11. Закон України «Про ціни та ціноутворення» від 21.06.2012 р. №5007-6 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.
12. Збірник рецептур страв для харчування школярів: затв. наказом Міністерства торгівлі УРСР від 24.12.1985 р. №341.
13. Збірник рецептур страв і кулінарних виробів для підприємств громадського харчування: затв. наказом Мінторгу від 06.07.1999 р. № 484.
14. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291
15. Інструкція щодо заповнення форм державних статистичних спостережень стосовно торгової мережі та мережі ресторанного господарства: затверджена наказом Державного комітету статистики України від 24.10.2005 р. № 327 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / сайт правового порталу «Ліга: Закон». - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE11630.html.

- 16.Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: затв. наказом Державного комітету статистики України від 11.10.2010 №457
- 17.Лист Державної Санітарно-епідеміологічної служби України від 10.11.2014 р. № 04.03-11-9689/17-16/2347-14 «Щодо застосування нормативних документів та збірників рецептур страв» [Електронний ресурс] / сайт міжнародного центру фінансово-економічного розвитку «Головбух». – Режим доступу: <http://golovbukh.ua/regulations/2341/8371/8373/464984/>.
- 18.Лист Державної фіскальної служби України від 07.08.2015 №29163/7/99-99-19-03-02-17 "Про зміни в порядку складання та реєстрації податкових накладних" [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua/baneryi/podatkovi-zmini-2015/elektronne-administruvannya-pdv/print-63867.html>.
- 19.Лист Державної фіскальної служби України від 07.09.2015 р. № 8479/Х/99-99-17-02-01-14 «Щодо роз'яснення окремих норм законодавства» [Електронний ресурс] / сайт періодичного видання «Дебет-Кредит». – Режим доступу: <http://law.dt-kt.com/?p=4814>.
- 20.Методичні рекомендації щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами: затв. наказом Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 17.06.2003 № 157 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / веб-сайт правової бібліотеки України – Режим доступу: <http://ukraine.uapravo.net/data/akt325/page1.htm>.
- 21.Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 06.11.2013 р. № 1308 «Про внесення змін до Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні» (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1907-13/page#n13>.
- 22.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України

від 07.02.2013 № 73 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

23. Норми харчування у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 р. № 1591 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1591-2004-п>.

24. Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні: затв. наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28 [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0466-05>.

25. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. №291 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

26. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Запаси»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від № 318 від 31.12.99 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

29. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: затв. постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.
30. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
31. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#n16>.
32. Порядок видачі експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) з виробництва, переробки або реалізації харчових продуктів: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 р. № 712 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / сайт правового порталу «Ліга:Закон». – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP070712.html.
33. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/116-96-п>.
34. Порядок застосування фінансових санкцій за порушення санітарного законодавства: затв. наказом Міністерства здоров'я України від 20.07.1995 р. № 135 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0452-95>.

35. Порядок провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. № 833 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-п>.
36. Постанова Кабінету міністрів України «Про встановлення повноваження органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад відносно регулювання цін (тарифів)» від 25.12.1996 р. № 1548 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-п>.
37. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2000 р. № 1336 «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1336-2000-п>.
38. Постанова Правління Національного банку України від 06.06.2013 р. № 210 «Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою. [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1109-13>.
39. Правила продажу товарів на замовлення та поза торговельними або офісними приміщеннями: затв. наказом Міністерства економіки України від 19.04.2007 р. № 103 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1181-07>.
40. Правила роботи дрібно роздрібною торговельною мережі: затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.04.1996 р. № 369 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0372-96>.

41. Правила роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства: затв. наказом Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 24.07.2002 р. № 219 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02>.
42. Рекомендації щодо організації продажу товарів методом самообслуговування: затв. наказом Міністерства економіки України від 20.07.2000 р. № 153
43. Арсеньєва Е. Как организовать производство продукции: основные правила // Библиотека Баланс. – 2014. - №14. – С. 5 – 9.
44. Архіпов ВВ. Організація ресторанного господарства: Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 280 с.
45. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
46. Блакита Г. В., Гладій І. О., Дзюба О. М., Бровко О. Т. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 288 с.
47. Бойко Л. О., Волчек Р. М., Волкова Н. А., Гайдаєнко О. М. та інші Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. – Одеса, ОДЕУ. – 2010. – 348 с.
48. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік у громадському харчуванні: Навчальний посібник. – Ж.: ПП «Рута», 2002. – 440 с.
49. Войтюшенко Н.Н., Фоменко О.Н. Рынок кейтеринговых услуг и его автоматизация - Матеріали конференції «Інформаційні технології у торгівлі, ресторанному господарстві та сфері послуг». - м. Донецьк, 25 жовтня 2011 р. [Електронний ресурс] / сайт туристичної бібліотеки. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_tourism/vojtushenko.htm.
50. Вышиваный В. Как организовать деятельность столовой на предприятии // Все о бухгалтерском учете. – 2015. - №40. – С. 14 – 15.
51. Вышиваный В. Какие документы нужны ресторану для выносной торговли // Все о бухгалтерском учете. – 2015. - № 66. – С. 10 – 13.

52. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економічна діагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 307с.
53. Граковский Ю. Ресторанное хозяйство // Вестник. – 2011. - №20. [Електронний ресурс] / сайт періодичного видання "Вісник". – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/2340>.
54. Гриценко О.М. Удосконалення методики формування виробничої собівартості продукції на підприємствах ресторанного господарства в системі фінансового обліку // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. - Випуск 6, Частина 5. – С. 129 – 131.
55. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2004. – 541 с.
56. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
57. Давидов Г.М. Облікова політика: Навчальний посібник – К.: Знання, 2010. – 479 с.
58. Даньків Й. Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник – К: Знання, 2007. – 243 с.
59. Десяткіна І. В. Порядок проведення внутрішнього контролю в закладах ресторанного господарства // ISSN 1994-1749. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011р. - С. 44 -52
60. Десяткіна І.В. Ретроспективний аналіз літературних джерел щодо особливостей процесу виробництва в закладах ресторанного господарства // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(19). - С. 126 - 131
61. Жиленко Е. «Дары осени»: покупаем сельхозпродукцию у населения // Бухгалтерская неделя. – 2015. - №41(719). – С. 27 – 31.
62. Захожий В. Б., Базась М. Ф., Матюха М. М., В.М. Базась Бухгалтерський облік у галузях економіки: Підручник – К.: МАУП, 2005. – 968 с.
63. Золотухин А. Практикум по учету в ресторанном хозяйстве // Библиотека Баланс. – 2013. - №7. – С. 74 – 79.

64. Іжевський В. В. Інноваційний розвиток роздрібно́ї торгівлі та ресторанного господарства у ринковому середовищі: автореф. дис. к.е.н.: 08.00.04 / Центр спілка спожив. т-в України; Львівська комерційна академія. – Л., 2011. – 19 с.
65. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с.
66. Куліков П. М., Іващенко Г. А. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. – Х.: ВД «ІНЖЕК» 2009. – 152 с.
67. Куцик П. О., Коваль Л. І., Макарук Ф. Ф. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві: Навчальний посібник – К.: 2010. – 504 с.
68. Лень В. С. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник – К.: Знання-Прес, 2005. – 491 с.
69. Леперт Д. В. Особливості ціноутворення та його облік на підприємствах ресторанного господарства // «Молодий вчений». – 2015. - №3(18). – С. 12 –15.
70. Литовченко Ю. Організація питання работников // Библиотека Баланс. – 2014. - №4. – С. 81 – 87.
71. Максимова В. Ф., Кузіна З. В., Стиренко Л. М., Степова Т. Г. Облік у галузях економіки.: Навч. посіб. /За ред.. Максимової В. Ф., - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 496 с.
72. Максимова В.Ф. Контроль і ревізія: Навчальний посібник. – О.: 2003. – 334 с.
73. Медведенко Е. Документальное сопровождение фирменного блюда в ресторане // Все о бухгалтерском учете. – 2015. - №72. – С. 28 – 29.
74. Медведенко Е. Посетитель кафе отравился: какое наказание ожидает заведение // Все о бухгалтерском учете. – 2015. - № 51. – С. 8 – 9.
75. Нападовська Л. В. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві: Навчальний посібник – К.: Київ. нац. торг. – екон. унт-т, 2012. – 395 с.

- 76.Нападовська Л. В., Алексєєва А. В., Бакурова О. А. та ін.. Облік на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства: Навчальний посібник – К.: КНТЕУ, 2006. – 378с.
- 77.Озеран В., Куцик П., Волошин А.,Трушина Н. Бухгалтерський облік на ринках споживчої кооперації: Навч. посіб. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2010. – 311 с.
- 78.Олійник С. В. Використання інформаційних технологій у ресторанному господарстві // Економічні науки. - 2012 р. [Електронний ресурс] / сайт наукових статей. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64065>.
- 79.Омельницькая З. Организация бухгалтерського учета на предприятии // Библиотека Баланс. – 2014. - №17. – С. 14 – 17.
- 80.Павлюк В. В., Сердюк В. М., Акаєв Ш.М. Контроль і ревізія: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 196 с.
- 81.Петренко С. М. Внутрішній контроль діяльності підприємств і його інформаційне забезпечення: теорія, методологія, організація: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.09 / С. М. Петренко; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2010. – 36 с.
- 82.Романов А.Г. Організація діяльності у сфері громадського харчування. Харків: Центр Консульт, 2004. – 268 с.
- 83.Свідерський Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник – К.: КНЕУ, 2005. – 233 с.
- 84.Сучасні тенденції розвитку ресторанного господарства у світі та Україні. - 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lektsii.net/3-82394.html>.
- 85.Уманців Г. В. Документування операцій на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства: Навчальний посібник – К.: КНТЕУ, 2005. – 284 с.
- 86.Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навчальний посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: ЦУЛ, 2002. – 360 с.
87. Цюцяк А.Л. Організація обліково-аналітичного процесу підприємств ресторанного господарства в умовах автоматизованої обробки інформації // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. - №1. – С. 60 – 64.